

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ЦЕНТРАЛЬНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ  
УНІВЕРСИТЕТ**

**Кафедра економічної теорії, маркетингу та економічної кібернетики**

**СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ПРАВОЗНАВСТВО**

Для підготовки здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

Освітньої програми «Торгівля, електронна комерція та підприємництво» спеціальності **076 Підприємництво та торгівля**

м. Кропивницький – 2025-2026

## **ЗМІСТ**

1. Загальна інформація
2. Анотація до дисципліни
3. Мета і завдання дисципліни
4. Формат дисципліни
5. Результати навчання
6. Обсяг дисципліни
7. Ознаки дисципліни
8. Пререквізити
9. Технічне й програмне забезпечення /обладнання
10. Політика курсу
11. Навчально-методична карта дисципліни
12. Система оцінювання та вимоги
13. Рекомендована література

## 1. Загальна інформація

|                                                 |                                                                                                                                                                                                                                       |
|-------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>Назва дисципліни</b>                         | <b>Правознавство. Science of law</b>                                                                                                                                                                                                  |
| <b>Викладач (-і)</b>                            | Бондарчук Юрій Павлович, кандидат історичних наук, доцент                                                                                                                                                                             |
| <b>Контактний телефон</b>                       | (0522) 390-514                                                                                                                                                                                                                        |
| <b>E-mail викладача</b>                         | Yurabon@bigmir.net                                                                                                                                                                                                                    |
| <b>Формат дисципліни</b>                        | Денна/заочна                                                                                                                                                                                                                          |
| <b>Обсяг дисципліни</b>                         | 4,0 кредита ЄКТС, 120 год.                                                                                                                                                                                                            |
| <b>Посилання на сайт дистанційного навчання</b> | moodle.kntu.kr.ua Distance learning CNTU<br><a href="http://bdmb.kntu.kr.ua/DISCIPLINES.html">http://bdmb.kntu.kr.ua/DISCIPLINES.html</a>                                                                                             |
| <b>Консультації</b>                             | Консультації проводяться відповідно до Графіку індивідуальних занять зі студентами, <i>розміщеному на інформаційному стенді кафедри</i> та Онлайн консультації в moodle.kntu.kr.ua Viber (+380988180052) в робочі дні з 9.00 до 15.30 |

## **2 Анотація до дисципліни**

Зміни, що відбуваються в соціально-економічній сфері останнім часом, безпосередньо стосуються кожного громадянина нашої країни, тому потребують підготовки високваліфікованих фахівців. Особливо важливого значення набувають формування, розвиток і закріплення нового мислення, виховання загальної правової культури, високої професійності при вирішенні різноманітних завдань, вироблення почуття відповідальності, справедливості, поваги до закону. Належне засвоєння основних принципів права, правильне його тлумачення і застосування на практиці – все це становить основу майбутньої професійної діяльності.

Курс «Правознавство» спрямований сформувати правовий світогляд майбутніх фахівців, виробити систему правових уявлень, переконань та навичок правомірної поведінки, збагатити теоретичні уявлення про поняття та категорії, які використовує правова наука; має на меті не тільки дати необхідні знання, а й навчити правильно використовувати правові норми при виконанні відповідних ролей у суспільстві - як у наступній професійній діяльності, так і в особистому житті. Адже сьогодні однією з найважливіших проблем у правовій галузі є низький рівень або навіть відсутність правової культури, що призводить до значних негативних наслідків у нашому суспільстві. Саме тому, особливо в сучасних умовах, вивчення і засвоєння здобувачами вищої освіти зазначеного предмету набуває особливого значення, сприяє опануванню загальноцивілізаційних цінностей, формуванню необхідного рівня правової та політичної культури, виробленню навичок електоральної поведінки, оволодінню механізмами свідомої реалізації себе у правовому та політичному житті.

## **3 Мета і завдання дисципліни**

**Мета вивчення** дисципліни «Правознавство»: формування основоположних знань з теорії держави і права, основ цивільного, трудового, сімейного, вмінь орієнтуватися в чинному законодавстві, застосовувати теоретичні знання у практичному житті; навичок роботи з нормативно-правовими актами, правильно застосувати правові норми у виробничослужбовій діяльності. Виходячи з положень компетентнісного підходу, метою та результатом навчання

правознавства є правова **предметна компетентність**, під якою розуміємо інтегровану здатність особистості здобувача вищої освіти цілісно реалізувати на практиці у різних контекстах життя та діяльності правові знання, відповідні уміння й навички, цінності, ставлення, досвід специфічної діяльності, пов'язаної із засвоєнням, розумінням і застосуванням знань, набутий здобувачами у процесі навчання правознавства. Її результативними показниками є правові предметні **компетенції** (когнітивна, практичноповедінкова та аксіологічна (ціннісно-мотиваційна)). Кожна з них – це сукупність знань, умінь, навичок, характерних рис, набутих здобувачами у межах засвоєння змісту правознавства як навчального предмета, необхідних їм для виконання певних дій з метою розв'язання проблем, задач, ситуацій згідно з приписами чинного права.

#### **4 Формат дисципліни**

Для денної форми навчання:

Викладання курсу передбачає для засвоєння дисципліни традиційні лекційні заняття із застосуванням електронних презентацій, поєднуючи із практичними роботами.

Формат очний (offline / Face to face)

Для заочної форми навчання:

Під час сесії формат очний (offline / Face to face), у міжсесійний період – дистанційний (online).

#### **5. Результати навчання**

**Знати:**

- існуючі нормативні документи та нормативно-правове регулювання інтелектуальної власності;
- як правильно використовувати нормативні документи;
- юридичне забезпечення професійної діяльності;

- законодавче регулювання діяльності підприємства.

#### **Вміти:**

- правильно використовувати нормативні документи;
- використовувати нормативно-правові акти та документи галузі та конкретного підприємства, проводити їх аналіз;
- використовувати положення законодавства з інтелектуальної власності;
- залучати правові інстанції для захисту конституційних прав та у професійній діяльності;
- реалізовувати свої правові можливості;
- складати правові документи в процесі здійснення професійної діяльності агронома.

#### **ЗАГАЛЬНІ КОМПЕТЕНТНОСТІ:**

**ЗК 2.** Здатність застосовувати отримані знання в практичних ситуаціях.

**ЗК 11.** Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

**ЗК 13.** Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь -яких інших проявів не доброчесності

**СК 6.** Здатність здійснювати діяльність з дотриманням вимог нормативно - правових документів у сфері підприємницької, торговельної та біржової діяльності.

**Програмні результати навчання** відповідно до освітньо-професійної програми «Торгівля. електронна комерція та підприємництво»:

**ПР2.** Застосовувати набуті знання для виявлення, постановки та вирішення завдань за різних практичних ситуацій в підприємницькій та торговельній діяльності.

**ПР9.** Знати вимоги до діяльності за спеціальністю, зумовлені необхідністю забезпечення сталого розвитку України, її зміцнення як демократичної, соціальної і правової держави.

**ПР16.** Знати нормативно -правове забезпечення діяльності підприємницьких, та торговельних структур і застосовувати його на практиці.

**Набути соціальних навичок (soft-skills):**

- здійснювати професійну комунікацію, ефективно пояснювати і презентувати матеріал, взаємодіяти в проектній діяльності;
- небайдуже ставлення до участі у громадських суспільних заходах, спрямованих на захист конституційних, громадянських, трудових та особистих прав людини.

## 6 Обсяг дисципліни

| Вид заняття       | Кількість годин |
|-------------------|-----------------|
| лекції            | 32              |
| практичні         | 16              |
| самостійна робота | 72              |
| Всього            | 120             |

## 7 Ознаки дисципліни

| Рік викладання | Курс (рік навчання) | Семестр | Спеціальність    | Кількість кредитів / годин | Кількість змістових модулів | Вид підсумкового контролю | Обов'язкова / вибіркова |
|----------------|---------------------|---------|------------------|----------------------------|-----------------------------|---------------------------|-------------------------|
| 2025-26        | 2                   | 3       | 051<br>Економіка | 4/120                      | 1                           | Залік                     | Обов'язкова             |

## 8 Пререквізити

Ефективність засвоєння змісту дисципліни "Правознавство" значно підвищиться, якщо здобувач вищої освіти попередньо опанував матеріал середньої школи з предметів: основи права, суспільствознавство, історія. Дисципліна вивчається на II-у курсі, із врахуванням вивчення дисциплін Українські студії, Безпека життєдіяльності, Філософія.

## 9. Технічне й програмне забезпечення /обладнання

У період сесії бажано мати мобільний пристрій (телефон) для оперативної комунікації з адміністрацією та викладачами з приводу проведення занять та консультацій. У міжсесійний період комп'ютерну техніку (з виходом у глобальну мережу) та оргтехніку для комунікації з адміністрацією, викладачами та підготовки (друку) рефератів і самостійних робіт.

## 10. Політика дисципліни Академічна доброчесність:

Очікується, що здобувачі вищої освіти будуть дотримуватися принципів академічної доброчесності, усвідомлювати наслідки її порушення.

### Відвідування занять:

Відвідання занять є важливою складовою навчання. Очікується, що всі здобувачі відвідають лекції і практичні заняття курсу. Пропущені заняття повинні бути відпрацьовані не пізніше, ніж за тиждень до залікової сесії.

### Поведінка на заняттях:

**Недопустимість:** запізнень на заняття, списування та плагіат, несвоєчасне виконання поставленого завдання.

При організації освітнього процесу в Центральнотехнічному національному університеті студенти, викладачі та адміністрація діють відповідно до: Положення про організацію освітнього процесу; Положення про організацію вивчення навчальних дисциплін вільного вибору; Положення про рубіжний контроль успішності і сесійну атестацію студентів ЦНТУ; Кодексу академічної доброчесності ЦНТУ.

## 11. Навчально-методична карта дисципліни

| Тиждень,<br>дата,<br>години | Тема, основні питання<br>(розкривають зміст і є<br>орієнтирами для<br>підготовки до модульного і<br>підсумкового контролю) | Форма<br>діяльності<br>(заняття)<br>/формат | Матеріали | Література,<br>інформаційні<br>ресурси | Завдання, години | Вага<br>оцінки | Термін<br>виконання |
|-----------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------|-----------|----------------------------------------|------------------|----------------|---------------------|
|-----------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------|-----------|----------------------------------------|------------------|----------------|---------------------|

|        |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |                                 |                 |                                |                                                                                                                      |         |                              |
|--------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------|-----------------|--------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------|------------------------------|
| Тиж. 1 | <p><b>Тема 1. Основні закономірності виникнення держави і права.</b> Суспільство як система відносин індивідів та соціальних спільнот і їх організацій. Природні права людини – право на життя, свободу та власність. Соціальні норми як регулятор людських стосунків в забезпеченні невід’ємних природних прав людини.</p> <p>Основні теорії походження держави.</p> <p>Формування політичної системи та виникнення правових норм. Право як засіб реалізації владної волі.</p> | Лекція /<br><i>Face to face</i> | Конспект лекцій | стор. 3-5 [1], стор. 17-45 [3] | Самостійно опрацювати теоретичний матеріал. Підготувати доповідь на тему: Основні теорії походження держави і права. | 6 балів | Самостійна робота до 2 тижня |
|--------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------|-----------------|--------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------|------------------------------|

|        |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |                                 |                 |                                                        |                                                                                                                                                                                                                                                                                  |         |                              |
|--------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------|-----------------|--------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------|------------------------------|
| Тиж. 2 | <p><b>Тема 2. Держава – ядро політичної системи суспільства</b></p> <p>Поняття держави, її ознаки та функції. Форми державного устрою та державного управління. Поняття та форми політичних режимів. Демократія як ідеал суспільної координації. Соціально-правова держава – поняття, принципи та ознаки. Громадянське суспільство – поняття, сутність та перспективи формування.</p> | Лекція /<br><i>Face to face</i> | Конспект лекцій | стор. 7-10 [1],<br>стор. 35-68 [5],<br>стор. 23-35 [2] | Самостійно опрацювати теоретичний матеріал. Підготувати питання: Поняття й ознаки держави. Поняття функцій держави. Внутрішні й зовнішні функції держави. Класифікація держав за їхньою ознакою. Правова держава: поняття та ознаки, шляхи формування правової держави в Україні | 6 балів | Самостійна робота до 3 тижня |
| Тиж. 3 | <p><b>Тема 3. Поняття права, його ознаки і форми</b></p> <p>Визначення права, нормативний характер інтелектуально-вольовий характер, забезпеченість державним примусом, формальна визначеність.</p> <p>Принципи права – справедливість, повага прав людини, рівноправ'я, законність, правосуддя.</p>                                                                                  | Лекція /<br><i>Face to face</i> | Конспект лекцій | стор. 17-22 [1],<br>стор. 78-132 [2].                  | Самостійно опрацювати теоретичний матеріал. Підготувати доповідь на тему: Основні значення терміна «право». Право у загальносоціальному розумінні. Право як об'єктивна категорія, його поняття та співвідношення з іншими основними видами соціальних                            | 6 балів | Самостійна робота до 4 тижня |

|        |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |                                 |                     |                                                      |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |         |                              |
|--------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------|---------------------|------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------|------------------------------|
|        | <p>Джерела права – правовий звичай, правовий прецедент, нормативно-правова угода, нормативно-правовий акт.</p> <p>Види правових норм – по функціональній ролі, по предмету регулювання, по методу правового регулювання, за формою вираження, по суб'єктах правотворчості.</p>                                                                                                                                         |                                 |                     |                                                      | норм. Суб'єктивне право та його співвідношення з правом в об'єктивному розумінні.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |         |                              |
| Тиж. 4 | <p><b>Тема 4. Правові відносини і законність, реалізація правових норм</b></p> <p>Поняття правовідносин. Зміст правовідносин – юридичні права, природні права, обов'язки суб'єктів соціальних відносин.</p> <p>Структура правовідносин – суб'єкти, об'єкти, правоздатність, дієздатність.</p> <p>Види правовідносин.</p> <p>Реалізація норм права – використання, виконання, дотримання, застосування, тлумачення.</p> | Практичне / <i>Face to face</i> | Конспект практичних | стор. 28-36 [1], стор. 134-199 [4], стор 134-160 [6] | Самостійно опрацювати теоретичний матеріал. Підготувати питання: Норми права. Поняття та основні ознаки, що характеризують норми права. Структура правової норми: диспозиція, гіпотеза, санкція. Джерела права. Поняття джерела права, його різні значення. Система джерел (форм) права. Система права. Поняття системи права. Поняття галузі права. Предмет, метод та юридичний режим регулювання як класифікаційні підстави галузевої систематизації | 6 балів | Самостійна робота до 5 тижня |

|        |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |                                        |                 |                                        |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |         |                              |
|--------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------|-----------------|----------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------|------------------------------|
|        |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |                                        |                 |                                        | правових норм.<br>Реалізації права.<br>Поняття, форми та<br>способи реалізації норм<br>права.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |         |                              |
| Тиж. 5 | <p><b>Тема</b></p> <p><b>Правопорушення юридична відповідальність</b></p> <p>Поняття і зміст правопорушення, його відмінність від правомірної поведінки. Юридична відповідальність – поняття та основні види – конституційна, кримінальна, адміністративна, дисциплінарна, цивільно-правова, матеріальна. Підстави юридичної відповідальності. Цілі юридичної відповідальності. Форми юридичної відповідальності</p> | 5.<br>i<br>Лекція/ <i>Face to face</i> | Конспект лекцій | стор. 37-45 [1],<br>стор. 156-177 [2]. | <p>Самостійно опрацювати теоретичний матеріал. Підготувати доповідь на тему:</p> <p>Правопорушення та юридична відповідальність. Поняття законності, правопорядку, суспільного порядку та дисципліни. Правомірна поведінка і правопорушення. Правопорушення як підстави юридичної відповідальності. Склад правопорушення, зміст його елементів. Види правопорушень.</p> <p>Загальне поняття юридичної відповідальності. Мета і принципи юридичної відповідальності.</p> | 6 балів | Самостійна робота до 6 тижня |

|        |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |                                    |                     |                                                           |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |         |                              |
|--------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------|---------------------|-----------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------|------------------------------|
| Тиж. 6 | <p><b>Тема 6. Система галузей законодавства</b></p> <p>Поняття юридичного закону, закони і підзаконні акти.</p> <p>Систематизація нормативно-правових актів. Поняття системи права. Правові інститути. Основні галузі права – конституційне, цивільне, адміністративне, трудове, кримінальне, господарче та ін., - їх загальна характеристика.</p> | Практичне /<br><i>Face to face</i> | Конспект практичних | стор. 46-48 [14],<br>стор. 187-203 [5], стор. 157-189 [6] | Самостійно опрацювати теоретичний матеріал. Підготувати питання: Основні галузі права та загальна характеристика їхнього змісту та джерел: конституційне, цивільне, трудове, адміністративне, фінансове, сімейне, земельне, кримінальне, цивільне процесуальне, арбітражне процесуальне, кримінально-процесуальне, кримінально-виконавче. | 6 балів | Самостійна робота до 7 тижня |
| Тиж.7  | <b>Змістовний контроль №1</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      | Тест                               | Тест                | moodle.kntu.kr.ua                                         | Виконати тестові завдання                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 | 8 балів |                              |

|        |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |                              |                               |                                                           |                                                                                                                      |         |                              |
|--------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------|-------------------------------|-----------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------|------------------------------|
| Тиж. 8 | <p><b>Тема 7. Загальні засади демократичного конституційного ладу в Україні</b></p> <p>Конституція України як правовий акт прямої дії, як основа правової системи. Принцип конституційно-правового регулювання, конституційно-правова норма та метод регулювання.</p> <p>Історичні передумови розвитку конституційного процесу в Україні.</p> <p>Загальні засади конституційного ладу України (перший розділ Конституції України) – суверенітет, демократизм, верховенство закону, державна символіка, структура та поділ влади. Культурна та мовна політика, економічні відносини.</p> | Лекція / <i>Face to face</i> | Конспект лекцій / презентація | стор. 50-54 [1],<br>стор. 34-56 [3],<br>стор. 215-245 [4] | Самостійно опрацювати теоретичний матеріал. Підготувати доповідь на тему:<br>Історія українського конституціоналізму | 6 балів | Самостійна робота до 9 тижня |
|--------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------|-------------------------------|-----------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------|------------------------------|

|        |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |                                    |                     |                                       |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |         |                               |
|--------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------|---------------------|---------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------|-------------------------------|
| Тиж. 9 | <p><b>Тема 8. Конституційні права, свободи та обов'язки громадян України, гарантії її дотримання</b></p> <p>Громадянство України. Свобода людини і її забезпечення конституційними нормами в Україні. Право людини і право громадянина. Відповідність конституційних норм України.</p> <p>Загальні декларації прав людини. Громадянські та політичні права в Україні – економічні, сімейні, культурні. Обов'язки громадянина України. Особисті гарантії людини в Україні. Політичні, економічні, юридичні та ідеологічні гарантії прав і свобод громадян України.</p> | Практичне /<br><i>Face to face</i> | Конспект практичних | стор. 55-56 [1],<br>стор. 131-162 [2] | <p>Самостійно опрацювати теоретичний матеріал. Підготувати питання: Громадяни - найбільша група суб'єктів конституційно-правових відносин. Основи конституційного статусу громадян України. Комплекс прав та обов'язків. Гарантії реалізації прав та обов'язків. Права та обов'язки громадян у сфері виконавчої влади. Звернення громадян: пропозиція (зауваження), заява (клопотання), скарга. Конституційний статус іноземних громадян та осіб без громадянства.</p> | 6 балів | Самостійна робота до 10 тижня |
|--------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------|---------------------|---------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------|-------------------------------|

|         |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |                                 |                               |                                     |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |         |                               |
|---------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------|-------------------------------|-------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------|-------------------------------|
| Тиж. 10 | <p><b>Тема 9. Захист прав громадян та організацій: діяльність судових та правоохоронних органів</b></p> <p>Система судових органів України. Незалежність судових органів. Судовий захист прав громадян та організацій України – кримінальний процес, цивільний процес.</p> <p>Система нотаріату. Прокуратура в системі забезпечення законності. Поліція в системі забезпечення правопорядку в державі.</p> | Лекція / <i>Face to face</i>    | Конспект лекцій / презентація | стор. 58-61 [1], стор. 331-395 [5]  | Самостійно опрацювати теоретичний матеріал. Підготувати доповідь на тему:<br>Система судових органів України. Незалежність судових органів. Судовий захист прав громадян та організацій України – кримінальний процес, цивільний процес.                                                                                           | 6 балів | Самостійна робота до 11 тижня |
| Тиж. 11 | <p><b>Тема 10. Цивільне та сімейне законодавство.</b></p> <p>Основи цивільного та сімейного права України. Власність і право, форми у яких функціонує власність в Україні. Цивільно-правові договори. Цивільне правова відповідальність.</p>                                                                                                                                                               | Практичне / <i>Face to face</i> | Конспект практичних           | стор. 64-69 [1], стор. 301-344 [6], | Самостійно опрацювати теоретичний матеріал. Підготувати питання: Поняття цивільного права. Цивільно-правові відносини: майнові відносини, особисті немайнові відносини. Метод цивільно-правового регулювання. Об'єкти цивільно-правових відносин. Джерела та система цивільного права. Відносини власності: поняття та зміст права | 6 балів | Самостійна робота до 11 тижня |

|  |  |  |  |  |                                    |  |  |
|--|--|--|--|--|------------------------------------|--|--|
|  |  |  |  |  | власності. Види форм<br>власності. |  |  |
|--|--|--|--|--|------------------------------------|--|--|

|         |                                                                                                                                                                                                                                                                                             |                                        |                                  |                                                       |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |         |                               |
|---------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------|----------------------------------|-------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------|-------------------------------|
| Тиж. 12 | <p><b>Тема 11. Трудове законодавство.</b></p> <p>Трудове законодавство України. Трудове право, як галузь права. Колективний договір та його зміст. Трудовий договір. Час роботи та відпочинку. Трудова дисципліна.</p>                                                                      | Лекція / <i>Face to face</i>           | Конспект практичне / презентація | стор. 71-76 [1], стор. 264-299 [2], стор. 530-577 [4] | <p>Самостійно опрацювати теоретичний матеріал. Підготувати доповідь на тему:</p> <p>Поняття трудового права та трудових правовідносин. Характеристика суспільних відносин, що формують предмет трудового права України. Особливості методу трудового права України. Джерела трудового права. Колективний договір як джерело та інститут трудового права: поняття, зміст та порядок укладання.</p> | 6 балів | Самостійна робота до 13 тижня |
| Тиж. 13 | <p><b>Тема 12. Господарське право.</b></p> <p>Правове регулювання господарської та підприємницької діяльності. Обмеження у здійсненні підприємницької діяльності. Правовий статус фізичної та юридичної особи – суб'єкта підприємницької діяльності. Правові засади захисту економічної</p> | Лекція-Практичне / <i>Face to face</i> | Конспект лекцій, практичних      | стор. 82-91 [1], стор. 411-506 [3]                    | <p>Самостійно опрацювати теоретичний матеріал. Підготувати питання: Суб'єкти господарської діяльності без створення юридичної особи (фізичні особи - підприємці). Підприємства: поняття та види відповідно до законодавства України. Права та обов'язки засновників і учасників підприємств. Установчі</p>                                                                                        | 6 балів | Самостійна робота до 14 тижня |

|         |                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |                                        |                                           |                 |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |        |                               |
|---------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------|-------------------------------------------|-----------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------|-------------------------------|
|         | конкуренції.                                                                                                                                                                                                                                                                                    |                                        |                                           |                 | документи підприємства. Філії та представництва підприємств. Дочірні підприємства, їх правовий статус. Господарські товариства: поняття та види відповідно до законодавства України. Особливості установчих документів господарських товариств. Функції статутного фонду. Особливості створення та функціонування господарських товариств різних видів. |        |                               |
| Тиж. 14 | <p><b>Тема 13. Основи екологічного, земельного та сільськогосподарського законодавства.</b></p> <p>Екологічне, земельне та сільськогосподарське право України. Законодавство України про охорону навколишнього середовища. Основи земельного законодавства України. Суспільні відносини, що</p> | Лекція-Практичне / <i>Face to face</i> | Конспект лекцій, практичних / презентація | стор. 92-95 [1] | <p>Самостійно опрацювати теоретичний матеріал. Підготувати доповідь на тему:</p> <p>Загальна характеристика сімейного права як галузі права. Джерела, система та завдання сімейного права України.</p> <p>Порядок і умови укладання шлюбу. Особисті та майнові права і обов'язки</p>                                                                    | 6 бали | Самостійна робота до 15 тижня |

|         |                                                                                                                                                                                                                                                                     |                                 |                     |                                     |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |         |                               |
|---------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------|---------------------|-------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------|-------------------------------|
|         | регулюються нормами земельного права. Форми власності на землю. Основи фінансового права. Поняття. Бюджет та бюджетна система.                                                                                                                                      |                                 |                     |                                     | подружжя. Припинення шлюбу. Недійсність шлюбу.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |         |                               |
| Тиж. 15 | <p><b>Тема 14.</b></p> <p><b>Основи адміністративного, кримінального законодавства.</b></p> <p>Адміністративне, кримінальне право. Поняття. Юридичні ознаки правопорушення. Законодавство, що регулює адміністративні, кримінальні відносини. Відповідальність.</p> | Практичне / <i>Face to face</i> | Конспект практичних | стор. 98-103 [1], стор. 375-417 [2] | Самостійно опрацювати теоретичний матеріал. Підготувати питання: Поняття і структура кримінального права. Підстави кримінальної відповідальності. Поняття злочину, характеристика складу злочину як його юридичного вираження. Об'єктивна сторона, суб'єкт та суб'єктивна сторона злочину. Обставини, що виключають суспільну небезпеку і протиправність діяння (необхідна оборона, крайня необхідність). Стадії розвитку умисного злочину. Співучасть у злочині. Покарання, його мета. | 6 балів | Самостійна робота до 16 тижня |
| Тиж. 16 | <b>Змістовний контроль №2</b>                                                                                                                                                                                                                                       | Тест                            | Тест                | moodle.kntu.kr.ua                   | Виконати тестові завдання                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               | 8 балів | До 17 тижня                   |

## 12. Система оцінювання та вимоги

Види контролю: поточний, підсумковий.

Методи контролю: спостереження за навчальною діяльністю здобувачів, усне опитування, письмовий контроль, тестовий контроль. Форма підсумкового контролю: залік.

Контроль знань і умінь здобувачів (поточний і підсумковий) з дисципліни «Правознавство» здійснюється згідно з кредитною трансферно-накопичувальною системою організації навчального процесу. Рейтинг студента із засвоєння дисципліни визначається за 100 бальною шкалою. Він складається з рейтингу з навчальної роботи, для оцінювання якої призначається 100 балів.

### Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

| Сума балів за всі види навчальної діяльності | Оцінка ЄКТС | Оцінка за національною шкалою                              |                                                             |
|----------------------------------------------|-------------|------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------|
|                                              |             | для екзамену, курсового проекту (роботи), практики         | для заліку                                                  |
| 90-100                                       | A           | відмінно                                                   | зараховано                                                  |
| 82-89                                        | B           | добре                                                      |                                                             |
| 74-81                                        | C           |                                                            |                                                             |
| 64-73                                        | D           |                                                            |                                                             |
| 60-63                                        | E           | задовільно                                                 |                                                             |
| 35-59                                        | FX          | незадовільно з можливістю повторного складання             | не зараховано з можливістю повторного складання             |
| 1-34                                         | F           | незадовільно з обов’язковим повторним вивченням дисципліни | не зараховано з обов’язковим повторним вивченням дисципліни |

*Критерії оцінювання.* Еквівалент оцінки в балах для кожної окремої теми може бути різний, загальну суму балів за тему визначено в навчально-методичній карті. Розподіл балів між видами занять (лекції, практичні заняття, самостійна робота) можливий шляхом спільного прийняття рішення викладача і здобувачів на першому занятті: оцінку «відмінно» (90-100 балів, А) заслуговує здобувач, який:

- всебічно, систематично і глибоко володіє навчально-програмовим матеріалом;
- вміє самостійно виконувати завдання, передбачені програмою, використовує набуті знання і вміння у нестандартних ситуаціях;
- засвоїв основну і ознайомлений з додатковою літературою, яка рекомендована програмою;
- засвоїв взаємозв'язок основних понять дисципліни та усвідомлює їх значення для професії, яку він набуває;
- вільно висловлює власні думки, самостійно оцінює різноманітні життєві явища і факти, виявляючи особистісну позицію;
- самостійно визначає окремі цілі власної навчальної діяльності, виявив творчі здібності і використовує їх при вивченні навчально-програмового матеріалу, проявив нахил до наукової роботи.

Оцінку "добре" (82-89 балів, В) - заслуговує здобувач, який:

- повністю опанував і вільно (самостійно) володіє навчально-програмовим матеріалом, в тому числі застосовує його на практиці, має системні знання достатньому обсязі відповідно до навчально-програмового матеріалу, аргументовано використовує їх у різних ситуаціях;
- має здатність до самостійного пошуку інформації, а також до аналізу, постановки і розв'язування проблем професійного спрямування;
- під час відповіді допустив деякі неточності, які самостійно виправляє, добирає переконливі аргументи на підтвердження вивченого матеріалу; оцінку «добре» (74-81 бал, С) заслуговує здобувач, який:

- в загальному роботу виконав, але відповідає на екзамені з певною кількістю помилок;
- вмів порівнювати, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача, в цілому самостійно

застосовувати на практиці, контролювати власну діяльність;

- опанував навчально-програмовий матеріал, успішно виконав завдання, передбачені програмою, засвоїв основну літературу, яка рекомендована програмою;

Оцінку "задовільно" (64-73 бали, D) - заслуговує здобувач, який:

- знає основний навчально-програмовий матеріал в обсязі, необхідному для подальшого навчання і використання його

у майбутній професії;

- виконує завдання, але при рішенні допускає значну кількість помилок;
- ознайомлений з основною літературою, яка рекомендована програмою;
- допускає на заняттях чи екзамені помилки при виконанні завдань, але під керівництвом викладача знаходить шляхи

їх усунення.

Оцінку "задовільно" (60-63 бали, E) - заслуговує здобувач, який:

- володіє основним навчально-програмовим матеріалом в обсязі, необхідному для подальшого навчання і

використання його у майбутній професії, а виконання завдань задовольняє мінімальні критерії. Знання мають репродуктивний характер.

Оцінка "незадовільно" (35-59 балів, FX) - виставляється здобувачу, який:

- виявив суттєві прогалини в знаннях основного програмового матеріалу, допустив принципові помилки у виконанні

передбачених програмою завдань.

Оцінку "незадовільно" (35 балів, F) - виставляється здобувачу, який:

- володіє навчальним матеріалом тільки на рівні елементарного розпізнавання і відтворення окремих фактів або не

володіє зовсім;



### 13. Рекомендована література *Базова*

1. Молдован В., Чулінда Л. Правознавство: навчальний посібник, Київ, Центр навчальної літератури, 2023, 196 с.
2. [Кравчук С.](#), [Герц А.](#) Правознавство. Підручник, Київ, Кондор, 2019, 280 с.
3. Правознавство [Текст] : підручник / [Г. І. Балюк та ін.] ; відп. ред. д-р юрид. наук, проф., чл.-кор. НАПрН України О. В. Дзера ; 1-е вид. було здійснено за ред. В. В. Копейчикова ; Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка, Юрид. ф-т. - 11-те вид., перероб. і допов. - Київ : Юрінком Інтер, 2018. - 629 с.
4. Правознавство : навч. посіб. / Ємельяненко Г. Д., Єщенко М. Г. ; [ред.: Г. Д. Ємельяненко, М. Г. Єщенко] ; ДВНЗ "Донбас. держ. пед. ун-т", Донбас. нац. акад. буд-ва і архітектури. - Слов'янськ ; Краматорськ : Б. І. Маторін, 2020. - 206 с.
5. Основи правознавства : навчальний посібник / Гіда Є. О. Київ, 2021.
6. Основи правознавства: Навчальний посібник / П. Д. Пилипенко, Н. М. Хома, М. С. Кельман та ін. – 2-ге видання, виправлене і доповнене. – Львів, 2017.
7. Правознавство: базовий підручник для студентів ВНЗ / Богачова Л. Л., Жернаков В. В. та ін. – Харків, 2014.
8. Бобир В.І., Демський С.Є., Колодій А.М. Правознавство: Навч. посібник/ за ред.В.В.Копейчикова.- К.: Юрінком Інтер,2015.
9. Загальна теорія держави і права. Навч. посібник. /за ред. академіка АПрН України В.В.Копейчикова.-: Юрінком Інтер, 2015.
- 10.Пилипенко П.Д. Правознавство: Навчальний посібник. – Львів: “Новий Світ-2000”, 2016. – 592с.
- 11.Правознавство [Текст] : хрестоматія для студентів ден. та заоч. форми навчання усіх спец. / Л. В. Перевалова [та ін.] ; Нац. техн. ун-т "Харків. політехн. ін-т". - Харків : Панов А. М. [вид.], 2019. - 220 с.
- 12.Правознавство [Текст] : навч.-метод. посіб. для студентів ден. форми навчання усіх спец. / Л. В. Перевалова [та ін.] ; Нац. техн. ун-т "Харків. політехн. ін-т". - Харків : Панов А. М., 2019. - 95 с.

### *Допоміжна*

1. Статівка А.М. Аграрне право: посібник для підготовки до іспиту. К., 2022, 202 с.
2. Цивільне право України [Текст] : посіб. для підгот. до зовніш. незалеж. оцінювання / [Є. О. Харитонов та ін.] ; за ред. проф. Харитонova Є. О., проф. Давидової І. В. - Одеса : Гельветика, 2021. - 387 с.
3. Адміністративне право : навчальний посібник / М.М. Бурбика, А.В. Солонar, К.Д. Янішевська ; Міністерство освіти і науки України, Сумський державний університет. – Суми, 2015.
4. Конституційне право України : підручник / [І.М. Алмаші ... [та ін.]. – Ужгород, 2018.
5. Сімейне право : підручник / [В.А. Кройтор ... [та ін.]] ; за загальною редакцією В.А. Кройтора та В.Ю. Євко ; Міністерство внутрішніх справ України, Харківський національний університет внутрішніх справ. – Харків, 2018.
6. Трудове право України : [підручник для юридичних спеціальностей вищих навчальних закладів / С.М. Прилипко ... [та ін.]. – Харків, 2014.
7. Трудове право України : навчальний посібник / Волошина С. М.. – Чернівці, 2015.
8. Цивільне право України : навчальний посібник : у двох частинах / за загальною редакцією В.А. Кройтора, О.Є. Кухарєва, М.О. Ткалича ; Міністерство освіти і науки України, Державний вищий навчальний заклад. – Запоріжжя, 2016.
9. Карлицький С.М. Трудове право України: Навч.посіб. – К.:Прецедент, 20019. – 216с.
10. Господарське законодавство України. Збірник нормативних актів /Уклад.
11. В.С.Щербина, О.В.Щербина. - К.: МАУП, 2019
12. Тодик Ю.М., В.С. Журавський Конституційне право України: Підручник для студентів вищих навчальних закладів. – К.: Видавничий дім “Ін Юре”, 2012. – 544с.
13. Шевченко Я.М. Цивільне право України: Підручник.: У 2т – К.: Юрінком Інтер, 2020. – Т.2 – 408с.

### *Інформаційні ресурси*

1. Електронний ресурс : Сайт «Законодавство України» / Конституція України // – Режим доступу:  
<http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр>
2. Електронний ресурс : Офіційний сайт Кіровоградського національного технічного університету – Режим доступу :  
[www.kntu.kr.ua](http://www.kntu.kr.ua)
3. Електронний ресурс : Вікіпедія — Режим доступу : [http://uk.wikipedia.org/wiki/Вищий\\_навчальний\\_заклад](http://uk.wikipedia.org/wiki/Вищий_навчальний_заклад)
4. Електронний ресурс : Сайт «Студентське наукове товариство КНТУ» — Режим доступу: <http://www.snt-kntu.ho.ua/stipendii.ph>
5. [www.kmu.gov.ua](http://www.kmu.gov.ua) – сайт Кабінету Міністрів України (виконавчий орган влади)
6. [www.president.gov.ua](http://www.president.gov.ua) – сайт Президента України
7. [www.ukrstat.gov.ua](http://www.ukrstat.gov.ua) – сайт Державного комітету статистики
8. [www.bank.gov.ua](http://www.bank.gov.ua) – сайт Національного банку України
9. [www.treasury.gov.ua](http://www.treasury.gov.ua) – сайт Державного казначейства України
10. [www.sta.gov.ua](http://www.sta.gov.ua) – сайт Державної податкової адміністрації
11. [www.amc.gov.ua](http://www.amc.gov.ua) – сайт Антимонопольного комітету України
12. [www.spfu.gov.ua](http://www.spfu.gov.ua) – сайт Фонду державного майна України
13. [www.mlsp.gov.ua](http://www.mlsp.gov.ua) – сайт Міністерства соціальної політики України
14. [www.dcz.gov.ua](http://www.dcz.gov.ua) – сайт Міністерства соціальної політики України
15. [www.minfin.gov.ua](http://www.minfin.gov.ua) – сайт Міністерства фінансів України
16. [www.me.gov.ua](http://www.me.gov.ua) – сайт Міністерства економіки України
17. [www.minregionbud.gov.ua](http://www.minregionbud.gov.ua) – сайт Міністерства регіонального розвитку та будівництва України
18. [www.pfu.gov.ua](http://www.pfu.gov.ua) – сайт Пенсійного фонду України
19. [www.customs.gov.ua](http://www.customs.gov.ua) – сайт Державної митної служби України
20. [www.ac-rada.gov.ua](http://www.ac-rada.gov.ua) – сайт Рахункової палати України

21. [www.trud.gov.ua](http://www.trud.gov.ua) – Інформаційне бюро державної служби зайнятості
22. [www.nbuv.gov.ua](http://www.nbuv.gov.ua) – сайт Національної бібліотеки України
23. [www.dkrp.gov.ua](http://www.dkrp.gov.ua) – сайт Державної комітету України з питань регуляторної політики та підприємництва
24. <http://moodle.kntu.kr.ua/course/view.php?id=666>